

Miljö-och hälsoskyddsförvaltningen Informerar

Kortare tid för att sprida gödsel

Reglerna för när det är tillåtet att sprida stallgödsel har ändrats. Från och med hösten 2010 är det förbjudet att sprida gödsel efter den 31 oktober. Man får heller inte börja sprida gödsel på våren förrän tidigast den 1 mars. Läs mer på sidan 2.

Nu finns det en gräns för hur mycket stallgödselkväve som får spridas

Du får sprida stallgödsel som maximalt motsvarar 170 kg kväve per hektar och år. Inför höstsådd av oljeväxter får du högst sprida 60 kg lättillgängligt kväve per hektar för den höstsådda grödans behov. För övriga höstsådda grödor är motsvarande krav 40 kg. Sedan tidigare finns en begränsning för hur mycket stallgödsel fosfor som får spridas. Läs mer på sidan 2.

Vad står det i sprutjournalen?

Många glömmet att fylla i vilka skyddsavstånd som iakttas eller var och hur sprutan fylls på och rengörs. Läs mer på sidan 3.

Så förbereder du dig för tillsynsbesöket - använd vår checklista.

Känner du dig osäker på vad som krävs av dig när kommunens inspektör kommer för att gå igenom din lantbruksverksamhet? På sidan 4 finns en enkel checklista som kan ge dig stöd och som är bra för dig att gå igenom före tillsynsbesöket. Varför inte gå igenom checklistan redan idag?

Håller din växtodlingsplan måttet?

Nu ställs högre krav på dokumentationen av hur mycket kväve som tillförs grödorna. Det måste finnas en skriftlig växtodlingsplan som dokumenterar odlingen. De nya kraven som trädde i kraft år 2010 innebär att kvävebehovet för din gröda måste beräknas i detalj på skiftesnivå. Läs mer på sidan 2.

Räkna på lagringsvolymen för gödsel!

Om du har fler än två djurenheter, t.ex. fler än två hästar, måste du ha en egen skriftlig beräkning över hur stor lagringskapacitet för gödsel som krävs för din djurhållning. På sidan 3 kan du läsa mer om beräkning av gödsellagring.

Du som lämnar bort eller tar emot gödsel – skriv upp det! Om du inte har dokumenterat leverans eller mottagning av stallgödsel kan det kosta dig 1000 kr i miljöstraffavgift! Läs mer på sidan 3.

Förändringar i bestämmelserna om lagring och spridning av gödsel Från den 1 januari 2010 förstärktes reglerna för lagring och spridning av gödsel i Jordbruksverkets föreskrifter (SJVFS 2004:62) om miljöhänsyn i jordbruket vad avser växtnäring. Föreskriften och information om reglerna om gödselhantering kan hittas på Jordbruksverkets hemsida, www.jordbruksverket.se

Spridningsförbud under vintern Perioderna då gödselspridning inom Varbergs kommun är helt förbjuden förlängs i och med de nya bestämmelserna och från den 1 januari 2010 gäller totalförbud under perioden 1 november – 28 februari.

Spridningsrestriktioner under hösten 1 augusti-31 oktober får stallgödsel och andra organiska gödselmedel bara spridas i växande gröda eller före sådd av höstoljeväxter. På lerjordar (mer än 15 procent lerhalt) får även gödsel spridas inför sådd av höstsäd. Spridning i fånggröda är inte tillåten. Under oktober månad är det dock tillåtet att sprida fastgödsel (med undantag för fjäderfä-gödsel) både i växande gröda och på obevuxen mark.

Begränsa tillförseln av stallgödsel till högst 170 kg kväve per hektar och år Tillförseln av stallgödsel får räknas som ett genomsnitt för företagets hela spridningsareal.

Begränsa tillförseln av lättillgängligt kväve inför höstsådd till högst 60 kg per hektar

Som lättillgängligt kväve räknas kväve i form av nitrat, ammonium eller urea. Enligt bestämmelserna ska man inför gödslingen göra en avvägning av vilken gödselgiva grödan har behov av under hösten.

Spridningsareal för fosfor

I föreskriften SJVFS 2004:62 finns reglerat hur stor spridningsareal som ett företag måste ha för sin djurhållning. År 2013 kommer regler för maximal mängd tillförd stallgödsel fosfor per hektar att börja gälla. Gränsen blir max 22 kg totalfosfor per hektar som ett genomsnitt över en femårsperiod. Schablonvärden för hur mycket fosfor som dina djur producerar finns i föreskriftens bilagor. De nya reglerna innebär att spridningsarealen i de flesta fall måste utökas. De nya reglerna gäller redan nu för företag med ny tillståndsansökan eller anmälan.

Beräkna och dokumentera kvävegödselingsbehovet – fyll i en växtodlingsplan

Beräkning av kvävebehovet ska göras för den förväntade skörden av respektive gröda. Vid beräkningen av kvävebehovet ska hänsyn tas till stallgödselns långtidseffekt, förfruktseffekt, eventuell mulljord samt tillförsel av stallgödsel och andra organiska gödselmedel till årets gröda. Gödslingen ska sedan ske med utgångspunkt från beräkningen. Beräkningen ska dokumenteras. Schablonvärden som kan användas till beräkningen finns i bilagor till Jordbruksverkets föreskrift SJVFS 2004:62.

Beräkna och dokumentera den lagringsvolym som krävs för gödseln som produceras på gården

I beräkningen ska utsöndrad mängd av gödsel och urin, strömedel, vattentillskott, och omsättningsförluster ingå. Beräkningen ska dokumenteras och sparas så länge den gäller för företaget. I föreskriften finns schablonvärden för lagringsvolym som man kan utgå från när man gör sin beräkning.

Lämna skyddsavstånd på minst 2 meter vid gödselspridning intill sjöar och vattendrag

Myndigheterna ställer ofta krav på att de större företagen ska ha beväxta skydds-zoner längs diken och vattendrag. Skyddszonerna bör vara minst 6 meter breda och ständigt beväxta med gräs. På skyddszonerna får man inte använda gödsel eller bekämpningsmedel.

Sprutjournal

En sprutjournal ska, enligt 9 § Statens naturvårdsverks föreskrifter (SNFS 2007:2) om spridning av kemiska bekämpningsmedel, innehålla minst följande uppgifter:

- vilket medel och vilken dos som använts samt tidpunkt och plats för spridningen,
- temperatur och vindförhållanden,
- vilka skyddsavstånd som hållits till omgivningen, samt
- vilka försiktighetsmått som iakttagits till skydd mot miljöpåverkan vid påfyllning och rengöring av utrustningen.
- karenstid för preparaten, samt skördedatum.

Det som oftast glöms bort är skyddsavstånden, både det markanpassade och det vandanpassade ska anges. Glöm inte heller att ange karenstid och skördedatum samt var och hur du fyller på respektive rengör din spruta.

Kontrollera dieselcisternen

Enligt Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2003:24) om skydd mot mark- och vattenförorening vid lagring av brandfarliga vätskor ska cisterner för lagring av diesel genomgå återkommande kontroll med 6 års mellanrum (12 år om tanken är korrosionsskyddad). Om cisternen inte är kontrollerad kan miljöstraff utdömas. Tillstånd krävs för lagring av mer än 3 m³ diesel utomhus för bränsleändamål. Inomhus får endast 250 liter lagras utan tillstånd om det är för bränsleändamål. Tillstånd söks i Varbergs kommun hos räddningstjänsten.

Se till att ha skriftlig dokumentation om du levererar eller tar emot naturgödsel

I föreskriften SJVFS 2004:62 finns strikta regler för vad som ska dokumenteras när du för bort eller tar emot gödsel. Följande ska vara med:

- från eller till vem gödseln levererats,
- vilken typ av gödsel det handlar om,
- från vilket djurslag gödseln kommer.
- hur mycket gödsel som levererats och
- när den levererats.

Observera att det är både den som för bort gödsel och den som tar emot som måste dokumentera det hela. Om det inte finns dokumentation kan miljöstraff utdömas.

CHECKLISTA INFÖR TILLSYNSBESÖK FRÅN MILJÖ OCH HÄLSA

	Moment	Kommentarer	OK
Övergripande	Fungerande egenkontroll med tydlig ansvarsfördelning finns	T.ex. en årligen ifylld "Miljöhusesyn". Gäller alla tillstånds- eller anmälningspliktiga verksamheter	
	Följer gällande tillstånd från Länsstyrelse eller föreläggande från kommunen		
	Anteckningar förs om leverans eller mottagning av stallgödsel	Om anteckningar saknas kan miljöstraffavgift utdömas	
Växtodling	Växtodlingsplan med dokumenterat gödslingsbehov finns	Tillförsel av max 170 kg stallgödselkväve per hektar och år. Gäller alla med växtodling!	
	Mark inom vattenskyddsområde	Krävs tillstånd för att sprida bekämpningsmedel och gödsel ?	
	Skyddsavstånd vid spridning av gödsel	Minst 2 m men gärna 6 m bevoxen skyddszon till vattendrag, 30 m till vattentäkt	
	Minst 60 % grön mark på hösten	Gäller alla med minst 5 hektar åker	
	Aktuell markkartering	Riktlinje max 10 år gammal	
Djurhållning	Beräkning av behov för lagring av stallgödsel finns	Gäller alla med mer än två djurenheter (t.ex. två hästar)! Dokumentation ska finnas	
	Lagringsvolym på gården	Befintlig lagringsvolym uppfyller behovet	
	Svämtäcke på alla gödselbrunnar	Stabilt svämtäcke ska finnas på alla flytgödselbrunnar	
	Flytgödsel fylls på under täckning		
	Inget läckage av gödsel	Gödsel ska ligga i brunn eller på platta och inte läcka ut	
	Spridningsareal för gödsel finns	Gäller alla med mer än tio djurenheter eller om man tar emot stallgödsel	
	Djurhållning eller gödselspridning inom detaljplanerat område	Tillstånd krävs enligt lokala föreskrifter i Varbergs kommun. Ansökan görs hos miljö- och hälsoskyddsförvaltningen.	
Stalljournal, CDB-utskrift eller motsvarande	För redovisning av djurantal så att behov av spridningsareal och lagringsutrymme för gödsel kan beräknas.		
Bekämpningsmedel	Förråd för bekämpningsmedel uppfyller kraven	Låsbart utrymme. Tätt golv. Ventilation. Absorptionsmedel.	
	Dokumentation av kemikalier	Säkerhetsdatablad. Kemikalieförteckning ska finnas om verksamheten omfattar mer än 100 djurenheter.	
	Den som sprutar har behörighet		
	Lantbrukssprutan är funktionstestad	Ännu inte lagkrav, rekommendation vartannat år.	
	Påfyllning och rengöring sker på lämplig plats	Biobädd, tät platta med uppsamling eller på biologiskt aktiv mark	
	Skyddsavstånd vid sprutning iaktas	Markanpassat: 1 m till diken, 6 m till sjöar och vattendrag och 12 m till dricksvattenbrunn. Vindanpassning efter vindförhållanden	
	Ifylld sprutjournal finns	Medel, dos, tidpunkt och plats för spridningen, temperatur och vindförhållanden, skyddsavstånd samt försiktighetsmått vid påfyllning och rengöring av utrustningen	
Övrigt	Dieseltankar är besiktigade	Sex eller tolv års mellanrum beroende på skyddsnivå, miljöstraffavgift kan utdömas om ej besiktigad	
	Farligt avfall hanteras på rätt sätt	Spillolja, oljefilter, batterier, lysrör etc. ska förvaras på tätt underlag och transporteras av godkänd transportör	
	Dokumentation av farligt avfall finns	Journal ska föras över uppkommet farligt avfall, transportdokument ska finnas för bortfört farligt avfall	
	Kadaver lämnas till destruktion		

Vissa av ovanstående uppgifter är rekommendationer och andra är lagkrav.